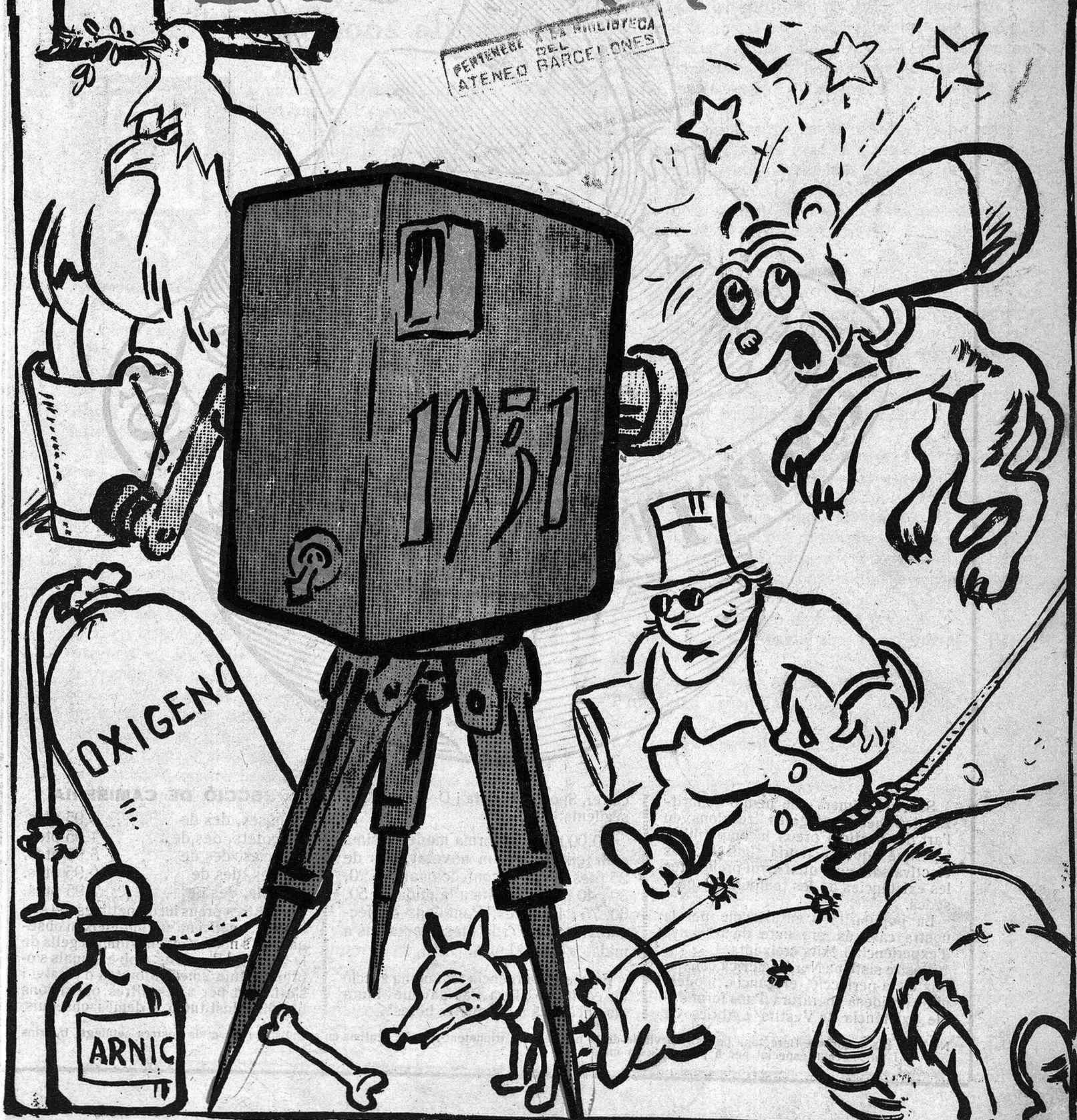

LESQUEWELLA DE LA TORRATXA

PERTENEIX A LA BIBLIOTECA
DEL
ATENEU BARCELONÈS

Casa BASTIDA

Passeig de Gràcia, 18
i Coris, 611-Telèfon 15247

**Gran Basar de Sastreteria
i Camiseria, Sistema
Nord-Americà
i a preus de liquidació**

Som els primers que hem popularitzat les més distingides creacions en l'art del vestir a preus incompetibles, i perquè aquesta teoria sigui lo més efectiva saldrem a qualsevol preu totes les existències de les temporades passades.

La popularitat i entusiasme per la nostra casa és producte de 50 anys d'experiència i èxits creixents.

Nostre sistema Nord-americà consisteix en la perfecció, elegància, modernitat, rapidesa i baratura d'una formidable existència de Vestits i Abrics de

carrer, Sport, Etiqueta i Dol, als preus següents:

10.000 Abrics forma moderníssima amb teixits de gran novetat, des de 25 ptes. Vestits confeccionats, a 20, 30 i 40 ptes. Vestits a la mida, a 50, 60, 75 i 100 ptes. Pantalons confeccionats, a 5, 10 i 15 ptes. Pantalons a mida, a 20 i 30 ptes.

En casos d'urgència tenim una secció de confecció Ultra Ràpida que lliura els encàrrecs a les quatre hores.

SECCIÓ DE CAMISERIA

Camises, des de . . . 3,95 ptes.
Calçotets, des de . . . 1,95 ptes.
Païames, des de . . . 5,95 ptes.
Gorres, des de . . . 0,95 ptes.
Capells, des de . . . 7,95 ptes.

Els nostres preus incompetibles pel seu limitat benefici no ens impideixen obsequiar els nostres clients amb segells de la Caixa de Pensions, amb els quals s'obren gratuïtament llibretes d'estalvi i s'utilitzen per a les altres operacions de dita Institució, i demés obsequis.

NOTA: Els de fora de Barcelona podran servir-se de la nostra casa trametent-nos 50 cèntims en segells i rebran els nostres catàlegs, figurins i un sistema especial per a prendre's la mida

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ
Llibreria Espanyola, Rambla del Mig, 20
BARCELONA

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ
Fora de Barcelona.

Espanya: trimestre 3 ptes. Estranger, 5

CRÒNICA

Tranquil·litat i bons aliments

A vingut a Barcelona un amic meu estranger. Es aquell amic estranger que als periodistes ens treu de tants mals de cap quan no podem parlar del que voldríem i, en conseqüència, no sabem de què parlar.

Aquest amic estranger ha estat el nostre convidat de Nadal. Tothom té convidats per Nadal, però no tothom els té així, val a dir-ho. I que se'ns perdoni aquest petit orgull. Un convidat estranger sem-

bla que vesteix més, que proporciona més lluïment a l'amfitrió. Convidar el senyor Recasens, el senyor Catasús, el senyor Masriera, no té importància, és una cosa vulgar, una cosa de cada dia. Però convidar el senyor Jouvenel, el senyor Humphrey, o el senyor Branting, ja fa estar més satisfet de si mateix.

Amb aquest amic estranger hem corregut Barcelona, totes les Barcelones que hi ha en la ciutat cantada per Joan Maragall, que fou qui, de tots els poetes — és a dir: vidents —, sabé veure-la millor.

Hem anat als teatres, a tots els teatres: als catalans, on ha vist unes comèdies que, a pesar de no entendre-les, li han semblat manses i ensopides; als castellans, on els còmics, per boca de l'autor, deien bajanades en els dos primers actes, i es posaven cursis en el tercer; a l'Espanyol, on el públic es molesta si li donen obres d'una certa categoria en les quals Santpere no surti en calçotets; al de revista, on la presència de la *vedette* a l'escenari feia l'efecte que a la sala havien llençat pols de cantàrides; al de sarsuela, on ha sentit un diàleg estúpid i una música estúpida com el diàleg.

Hem anat al music-hall, on ha vist unes pobres noies que cantaven quatre bajanades amb una manca de gràcia absoluta i amb gran satisfacció per part d'un públic inno-ble i embrutit

Hem anat al cabaret, a veure les desgraciades hereves de la desgraciada Dama de les camèlies, i a beure un whisky, cosa que, de tant en tant, sempre està bé.

Hem anat al cinema, a veure uns films cursis, immorals i estúpids.

Hem anat a un partit de futbol, on la gent, que mai crida quan hauria de fer-ho, cridava amb un gust que era ja el *no va més* del crit, quan el crit ja esdevé bram.

Hem anat a un saló de te freqüentat per la nostra pseudoaristocràcia — tan pintoresca! —, on les senyores honestes es confonien amb les deshonestes, que eren les úniques que tenien quelcom d'elegant i veritablement aristocràtic.

Hem anat a un Cafè, a molts Cafès. I a tot arreu hi ha vist el meu amic molta gent. I a tot arreu la gent estava satisfeta, contenta, i semblava encisada de la vida i feia l'efecte que vivia com en el millor dels mons.

Això al nostre amic el desconcertava un xic, el feia posar meditabund, l'omplia d'estranyesa, de pasme.

La nit de Nadal anarem a córrer carrers. Els carrers eren plens de gent, de gent de tota mena, d'obriers, de pobres, de petits burgesos. Tots reien, tots feien una cara resplendent de joia. Anaven carregats amb grans cistelles: en aquestes cistelles hi posaven pollastres, perdius, peixos, grans trossos de carn, formatges, fruites, dolços, ampolles de xampany.

A les dotze anarem al Ritz. Al Ritz hi havia, com en el saló de te, una concurrència pseudoelegant que cridava i reia i ballava.

Creixien en el nostre amic el pasme, l'estranyesa. Ens mirava de tant en tant amb una certa angúnia. Fumava nerviosament les cigarretes de tabac ros i perfumat.

A la fi, de matinada, quan ja retornàvem a casa, el nostre amic ha parlat. Com nosaltres vivim a les afores i el trajecte no és massa curt ni en automòbil, ha pogut parlar estona. En la nostra conversa hi havien pauses, lapsus de silenci bon xic penosos.

I ha iniciat la conversa amb una pregunta:

—Ecolti: fa poc hi hagué una vaga general a Barcelona, veritat?

—Sí.

—I una vaga general a Bilbao?

—Sí.

—I una vaga general a Madrid?

—Sí.

—I una vaga general a Tenerife?

—Sí.

—I una vaga general a València?

Als nostres lectors Des de l'any 1918 que venim sostenint el preu de venda a 15 cèntims. Des de l'esmentada data fins avui tot ha pujat d'una manera extraordinària. El preu del paper, els gravats, els dibuixos, els jornals, i no parlem d'impostos, perquè fa fredat parlar-ne. Davant d'aquesta considerable puja de tot, ens veiem precisats, per a poder continuar la nostra tasca de des de fa 55 anys, a fer un petit augment en el nostre setmanari. Des d'avui L'ESQUELLA DE LA TORRATXA es vendrà a 20 cèntims l'exemplar. Tenim la seguretat que cap dels nostres lectors trobarà exagerada aquesta petita puja i continuaran honorant-nos llegint cada setmana

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA.

4.—L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

- Sí.
—I una vaga general a Sevilla?
—Sí.
—I una vaga general a moltes altres poblacions d'Espanya?
—Sí.
—I a Jaca tingueren lloc certs fets...
—Sí.
—I a Madrid, a l'aeròdrom de Cuatro Vientos...
—Sí.
—I a Barcelona hi hagueren morts...
—Sí.
—I hi hagueren morts a Jaca...
—Sí.
—I a Santander...
—Sí.
—I a Madrid...
—Sí.
—I a València...
—Sí.
—I a Bilbao...
—Sí.
—Tot això ho han publicat els diaris, el poble ho sap.
—Sí.

El nostre amic ha callat. Ens ha mirat — nosaltres hem sentit un inexplicable malestar — i, per fi, ha dit:

—Doncs, no ho entenc.

LLUÍS CAPDEVILA

INNOCENTADA?

“Ivon l'Escop”, l'estrenu propagandista catòlic, ha rebut una felicitació autògrafa del Papa.

La cosa no té gaire importància, car hom sap que els honors i les indulgències vénen de la Santa Seu mitjançant una almoïna més o menys crescuda, segons la importància de la gràcia atorgada.

El nostre home, tanmateix, tot cofoi, anava ensenyant a tothom l'autògraf papal que difonia una aroma especial de santedat. Després, envermellia lleugerament i feia:

—No m'ho mereixo. No m'ho mereixo...”

I seguien les abraçades, les estretes de mans vigoroses, les felicitacions més entusiastes...

Un dels seus amics, però, observà detingudament l'escrit, demanà el sobre, alguns detalls... En acabat va fer una rialleta enigmàtica, i, finalment, parlà:

—Però no veieu, home de Déu, que això és una innocentada? No sentiú el flaïre del lilàs que hi han posat? Si fos del Papa, us ho hauria portat un patge en persona tot carregat de galons i fent-vos reverències. Faria olor de cera... Vaja, us heu deixat ben entabanar lliurant la nota a la Premsa...

“Ivon l'Escop” es quedà com veient visions. Es trobava enganyat. No sabia què fer-ne, de l'autògraf. No sabia si penjar-lo a la capçalera del seu llit o llençar-lo al foc. No sabia si era de Déu o del diable.

Terrible enigma per a “Ivon l'Escop”!

L'HEROI I EL SEU CADÀVER

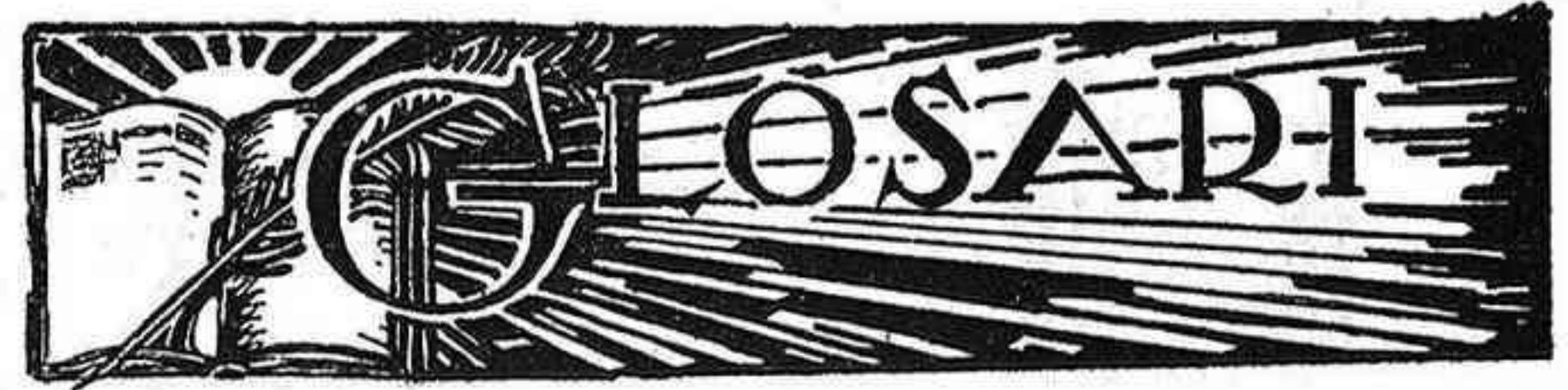
Amb motiu del sant de la reina, el marquès d'Alhucemes, tot i trobar-se molt malalt, va aixecar-se del llit

amb l'únic objecte de firmar en els àlbums de Palau.

—A firmar vinc sempre—va dir—. Hi vindria encara que em trobés més malalt que ara”.

Evidentment, el senyor Marquès d'Alhucemes és un heroi...

Però oblida, potser, que encara ens deu un cadàver?

US FARÀ POCA GRÀCIA AQUEST GLOSSARI

Aquest any hem reparat en una cosa en la qual no havíem reparat cap any. En l'abundor de petits rètols — no massa petits, però, perquè calia que als interessats no els passessin desapercebuts — redactats en aquest sentit: “No s'admeten felicitacions”, “No se dan aguinaldos”. Aquests rètols eren l'equivalent de l'“aneu a fer p...”

Els hem vist a casa del ric, del mig ric i del que ha de fer de ric. Els hem vist a les cases de comerç i a les cases particulars. Els hem vist pertot i en una abundor que feia fredat.

No sabem si els passats anys hi havia aquesta abundor. No sabem si és cosa d'aquest any. Potser això forma part del programa — que tant d'èxit té fins ara — de normalitat i ordre. Potser el desordre i l'anormalitat, o certs aspectes del desordre i l'anormalitat, consisteixen en donar propines.

Nosaltres no som pas amics de què l'home hagi de viure de propines. La propina, si no envileix l'home — perquè tampoc no ens hem de prendre les coses, sobretot certes coses, tan a la valenta —, tampoc no l'afavoreix massa. L'home ha de viure del seu treball, sempre que el seu treball sigui dignament remunerat.

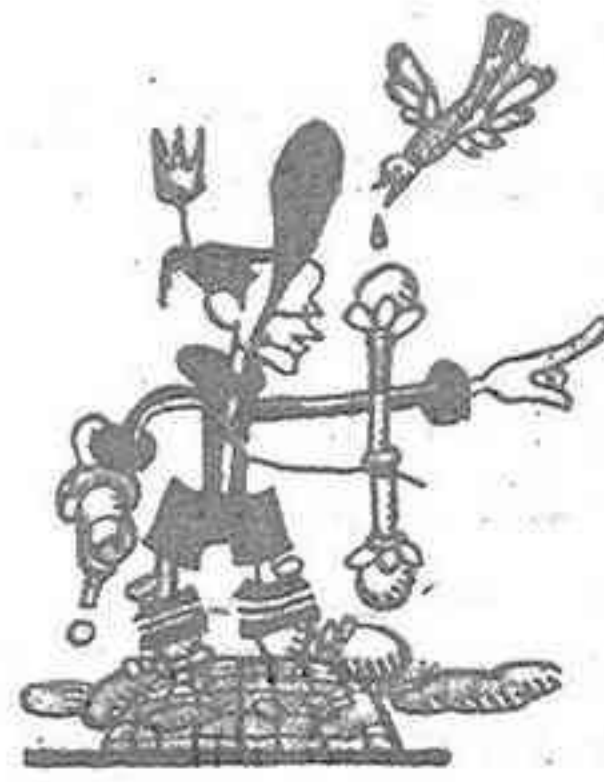
Abans de pensar aquesta cosa tan còmoda — tan còmoda per a la nostra butxaca —, de què les propines envileixen, hauríem de pensar en el jornal que guanya l'home o el noi que ens fan un servei.

I, sobretot, aquests senyors — de senyors només en tenen el nom, i això per una excessiva benvolença nostra — que posen el rètol de “No s'admeten felicitacions”, “No se dan aguinaldos”, haurien de pensar que hi ha molta misèria; que hi ha moltes cases de gent honrada que no pot menjar; que hi ha molts noiets sense feina; que aquests noiets tenen mare i altres germans més petits, i han d'ajudar a casa; que aquests noiets, en diades alegres pels rics, els lloguen les dolceries donant-los un jornal miserable, vergonyós; que aquests noiets, mal menjats, anèmics, per aquest jornal miserable i vergonyós — un duro —, han d'anar des de les vuit del matí a les quatre de la tarda, carregats com bèsties, de casa en casa, fent grans trajectes; que el jornal que l'amo els dona — i gràcies que els el doni, encara que hi deixin la poca salut que tenen — és insuficient; que en una casa on hi ha misèria, amb un duro no es fa res; que amb la vostra propina podeu ajudar un xic aquesta gent, tan digna almenys com vosaltres, i no diem més digna, per a no escandalitzar-vos.

I heu de pensar, sobretot, que el gest de donar és més bell i més noble que el de negar.

...Us hem amargat les postres, veritat? Hem de confessar-vos que ens en alegrem sincerament. Aquesta és la nostra missió: amargar les postres a tots aquells que no són dignes de les postres.

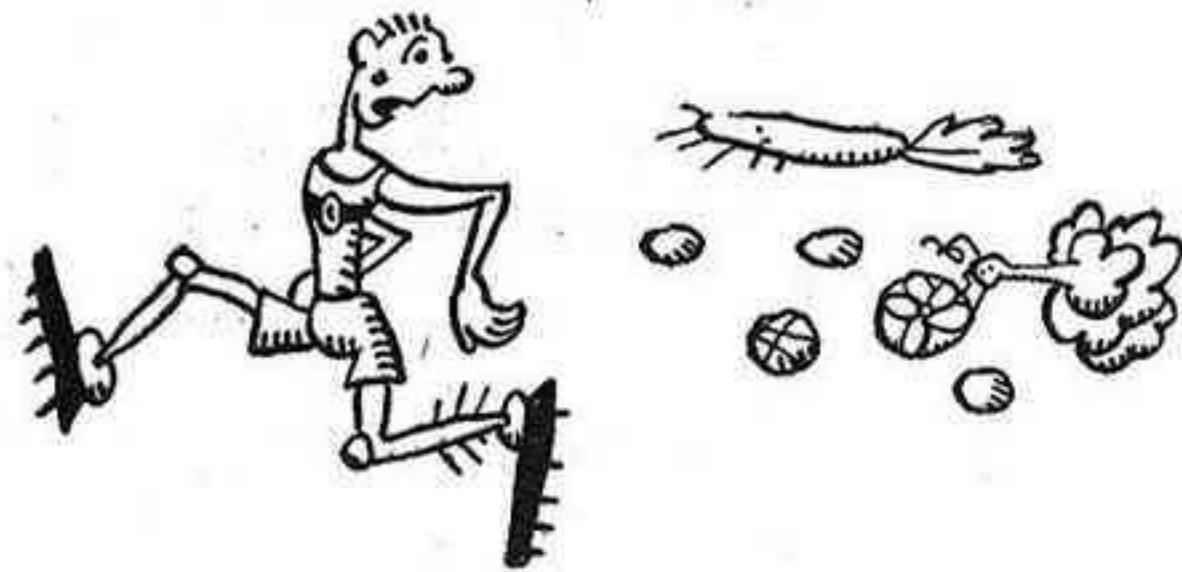
VIRAI

DEPORTS

Futbol

Després d'aquestes festes hom té encara davant dels ulls un paisatge bigarrat, compost d'una barrija-barreja de gallsdindis, de pollastres, de neules, de torrons de tota mena, d'ampolles de vi ranci, de moscatell i de xampany, i al

fons, una muntanya de bitllets de la rifa estripats.

Per altra part, la digestió després d'haver passat aquests dies resulta un xic pesada. Hom es troba reple, emmandrit, i espès, consegüentment, del tupí. Ara s'ha de parlar de futbol, novament? Per què? No estaria molt millor que ens en anéssim a veure representar "Els Pastors" a Romea tots plegats?

El futbol, però, segueix la seva ruta, inflexible, implacable. Després del petit descans de Nadal, torna el campionat de Lligues a imposar-se i — no hi ha altre remei — hom s'ha de deixar dur pel corrent.

Parlem-ne, doncs.

Vet ací el primer resultat. Un empat del Barcelona amb el Racing de Santander, el qual es pot considerar com una conseqüència de les passades — i pesades — digestions nadalenques. Normalment, o seguint la línia, aquest empat no té raó d'existir. El resultat normal hauria d'haver estat un cinc a dos, o per l'estil.

Clar, però, que a la porta hi havia En Solà, l'antic porter d'ací, i que aquest serrava de dents i feia prodigis a la porta. Això no hauria estat obstacle, però, perquè el Barcelona, d'haver tingut una tarda de les seves, li hagués omplert el cabàs. El Racing no és equip de categoria suficient per a empatar amb el Barcelona.

Ara bé. Aquest empat col·loca el Racing al cap de la classificació del campionat de Lligues. N'hi ha que tenen sort.

L'Espanyol va batre l'Arenas per cinc a zero. Aquest resultat resulta un xic estrafolari. Ni l'Arenas es mereix tan poc, ni l'Espanyol és mereixedor de tant. Misteris del futbol! Potser l'Espanyol ha retrobat, per aquests camps de gasó de Déu, la moral perduda, d'ençà de la guil·lada d'En Zamora? O bé l'Arenas va perdre-la pel camí?

A València, el Sabadell va heure-se-les amb el Levante. Li va fer set gols. Veieu quines coses més estranyes fa el Sabadell? Comença el campionat, i sembla que s'ho hagi de menjar tot. A mig es desinfla i comença a rebre. Passa una temporada anant de tomballons, aquí caic, allà m'aixeco; se'n va a València, i torna a treure faves d'olla. Per què no continuava treient-les ací, que n'hauria tret més prestigi i més profit?

Els de la Creu Alta van a batzegades en tot. Són la gent de la irregularitat.

✱

El Júpiter atonyinà el València. La nostra Ventafocs del campionat s'ha empipat, i ha rebut qui ha rebut. En aquest cas, ha estat el pobre València, que no hi tenia cap culpa. En aquest món sempre paguen justos per pecadors. Cal que el València se'n faci càrrec.

✱

El Badalona, per no ésser menys que el Júpiter i que el Sabadell, va rebre la visita del Sagunto, i com que és molt amable, i sap tractar bé els hostes, li féu l'obsequi de cinc gols. Els del Sagunto no hi veien de contents. No van treure

la rifa, però gairebé era igual. Cinc gols! I per això van venir de tan amunt?

Els del poble no se'n sabien avenir. Estaven d'allò més contents.

Un dels gols el féu En Font. Altres dos En Redó, el jugador que presideix, per mediació del seu retrat, la penya d'admiradors de can Martri.

En aquesta penya, que s'inaugurà fa unes setmanes, amb una menja de pastes, regada amb xampany i fumada amb Fàries de can Manolo — per què no amb un alliolí? —, l'estanquer que es dedica a la cria d'atletes, la satisfacció traspuava arreu. Guanyant En Redó, que és el seu president, és com si guanyessin ells pròpiament.

En Quirze no hi veia de content. Això sempre està bé, car no hi ha res tan agradable com l'entrar a un lloc i veure que us reben amb cara riallera.

Val a dir que els del Badalona apretaren i feren un joc dur. I val a dir que en aquest partit hi jugà un dels Kaisers,

Atletisme

Aquestes festes hi ha hagut Atletisme. En parlariem si l'Atletisme fos un esport, que no ho és. Ans bé, es tracta d'una mania. Es tracta d'uns xicots joves, que tal dia com el de Nadal i el del diumenge passat, es queden en samarreta i en calçotets curts i es posen a córrer pels carrers. Ningú no els ho demana. Són ells els qui, espontàniament, ho practiquen. I a l'hivern, per a major comoditat. Ultra això heu de saber que no cobren un cèntim per a fer-ho. Posa't la mà al cor, lector, i digues-me: I això és esport? Tu ho comprens?

Els jugadors de futbol són uns xicots que es disfressen i tiren cosses a la pilota, però cobren diners i de vegades molts.

Els atletes, no. No solament no en cobren, sinó que, de vegades, n'hi han de posar, i si intervé la Federació d'Atletisme en les seves coses, els estafen o els els queden a deure.

Torno, doncs, a preguntar: Això és esport? Per això no hi donem importància. A lo millor aquests xicots es pensarien qui sap el que fan, i serien capaços de creure que estan pel damunt d'En Sami i d'En Zamora.

I cal!

Sami sentimental

Per Nadal, el Barcelona va jugar un partit amb un equip austriac i el va batre. Això, però, és el de menys. L'important és que va jugar En Samitier. I ho féu molt bé. Va electritzar la parròquia i els addictes. Després d'aquest partit no ha tornat a jugar.

"Ahí queda eso!" Els d'ací s'estiren els cabells quan pensen que el "mago" se'n vol anar a Madrid de totes passades. Els de Madrid tenen por de tirar la primera pedra de les proposicions pel traspass, i la Junta del Club espera que li tirin l'ham.

Si En Sami va voler demostrar que el seu joc encara era dels que es cotitzava alt, potser ha perdut el temps.

L'un per l'altre no gosen a bellugar-se, tot i les ganes que en tenen per por que

En Sami sigui el qui en tregui major profit. I mentrestant passa el temps i En Sami es consumeix sol i trist, en un recó de camp.

GOL-KIK

✱

El balanç de cap d'any

Cap d'Any

Escrivim aquestes ratlles quan està a punt de fer la gran guillada l'any 1930. I, sense saber per què, hem posat cara de pomes agres quan les dotze batallades ens han assenyalat l'adéu-siau del seu darrer dia. Per un moment han passat per la nostra closca totes les malifetes de l'any que acabava de finir. I no hem pogut menys que maleir la coneixença que vàrem fer amb ell.

Però immediatament, ha sortit de l'ou l'infant 1931, i, en trencar el foc, ja ens ha saludat amb una cantarella de ploramiques que ens ha atabalat. I ens hem fet la pregunta de sempre: "Com serà la nova anyada?"

Nosaltres voldríem que 1931 es diferenciés del seu pare, del seu avi i de tota la parentela d'antecessors que ha tingut. Però és tan difícil poder dir que un any serà bo, tot just en els seus començaments! Tenim por d'anar errats de comptes, i per sortir de dubtes, hem agafat el nen pels bolquers, l'hem assegut sobre la nostra falda i l'hem entrevistat:

—Bé, marrec, quines intencions portes?

Mirant-nos fit a fit amb aquella mirada tendra de tots els anys quan comencen la vida, ens ha respost:

—Bones, amic. T'asseguro que jo seré el darrer d'això i el primer d'allò. Tinc ganes que quan me'n vagi no em maleieu els ossets, com ho heu fet amb el meu pare. No hi ha res que em faci posar tant la pell de gallina, com els renecs i sentències de gitano. Per evitar-vos, doncs, la creació de noves parauletes com "bulo", "normalitat", i altres, vull esforçar-me a ésser bon xicot i donar-vos per la banda en tot el que demaneu.

—Ja anirem bé. Així, tu...

—Vinc a marcar una nova era a la terra. Especialment a casa vostra, faré mèrits perquè no tingueu res a dir de mi. Procuraré que En Cambó sigui President del Consell de Ministres; que les eleccions les faci el general Berenguer, ben fetes, com ell sap fer totes les coses; que només hi hagi una vaga cada setmana; que la censura sigui aixecada durant la Quaresma; que els jornals s'apugin un xiquet més, i les mongetes també; que faci força calor a l'estiu, perquè tothom es guanyi la vida; que no sigui impiantada l'hora nova...

—Home; vull dir, nen; tu te'n... fums!

—No ho cregueu, amic. Es pel vostre bé. Jo vull, abans que tot, la vostra felicitat, i la meva. Tindrè les regnes ben tivants perquè no us desboqueu. Amb aquestes mides podreu lligar els gossos amb llonganisses; el vostre poble serà Xauxa; tindreu gent que no manarà tan bé com ara i, atenent la recomanació que m'ha fet el pare, treureu la grossa del vinent Nadal, que serà d'alguns més milions que les de fins ara.

Ens hem rendit a l'evidència i, sentint un "pipí" que humitejava els nostres pantalons, hem deixat el marrec a terra, que, caminant de quatre grapes, ens feia pam i pipa...

DOMÈNEC DIUMENGE

Francesc Madrid

Per un motiu ben dolorós, el nostre company Francesc Madrid ha hagut de suspendre temporalment la seva col·laboració en el nostre setmanari.

Francesc Madrid ha estat malalt, greument malalt. Ara, però, ha desaparegut tot perill; ara ha entrat ja en període de franca millora.

Ja no cal dir la nostra tristesa d'abans, i la nostra alegria d'ara.

Ben aviat, en les pàgines del nostre setmanari reapareixerà la signatura del nostre estimat company Francesc Madrid.

—En lloc de felicitacions, responsabilitats.

Capricis i paradoxes

FLORS D'HIVERN

Qui no haurà pensat més d'una vegada en passar per la Rambla de les Flors: "Quina llàstima que siguin tan rònegues, les parades!" I realment, si les taules fossin una mica més simples, més ben resoltes, en lloc d'ésser els desagradables cadafals que són ara, aquell bocí de Rambla, perennement florit en mig de la grisor de la ciutat, seria encara més meravellós. És clar que, posats a demanar, demanariem també que totes les floristes fossin jovenetes i boniques; que anessin vestides d'una manera acolorida que s'adigués amb la joiosa mercaderia que despatxen. Però això fóra, evidentment, demanar massa poesia. Per això —algú dirà— ja tenim les revistes.

Ara, en aquest temps, les Rambles agafen encara més prestigi. Potser ho fa que les flors, en aquesta època, són de menes més delicades, més aristocràtiques. Potser ho fa que el fred de l'hivern, que no les deixa marcir tan de pressa, les fa com a cristallitzades. Tenen, ara, totes, aparença d'ornaments artificials. Però no pas fets amb robes o papers de colors, sinó amb matèries infinitament més precioses. La blancor a penes entonada del nacre, de la porcellana, del mateix vori, hi abunda. Però també hi abunden els tons violents: blavors de lapislàtzuli, roentor de robins. Hi ha rams envermellits que semblen, oh, paradoxa!, una flama glaçada sota el fred. Hi ha també, encara, colors deliciosament esmoreïts que semblen preparats per una paleta sàvia; que fan pensar en interiors acollidors de les més discretes i refinades voluptats.

Però no són solament les flors que en aquesta època tenen un aspecte artificial. El tenen també les dones, els rostres de les quals esdevé impassible sota la dura crosta d'un maquillatge deliciós, però inhumà, en les seves coloracions convencionals de lívids i de púrpures.

Fins en la fredor del mateix aire, ¿no hi ha alguna cosa d'artificial també, com un alè glaçat, de cambra frigorífica?

Sentim la manca d'una mica de foc que animi aquestes coses, sentim l'enyorament de la Primavera. Però, ai!, amb la calor, amb la vida, vindran també els primers símptomes de la descomposició i de la mort. Les flors, flàccides, es marciran més de pressa. Les flors—i les dones—exhalaran una sentor massa forta, com si s'esforcessin a amagar un flaïre subtil de corrupció.

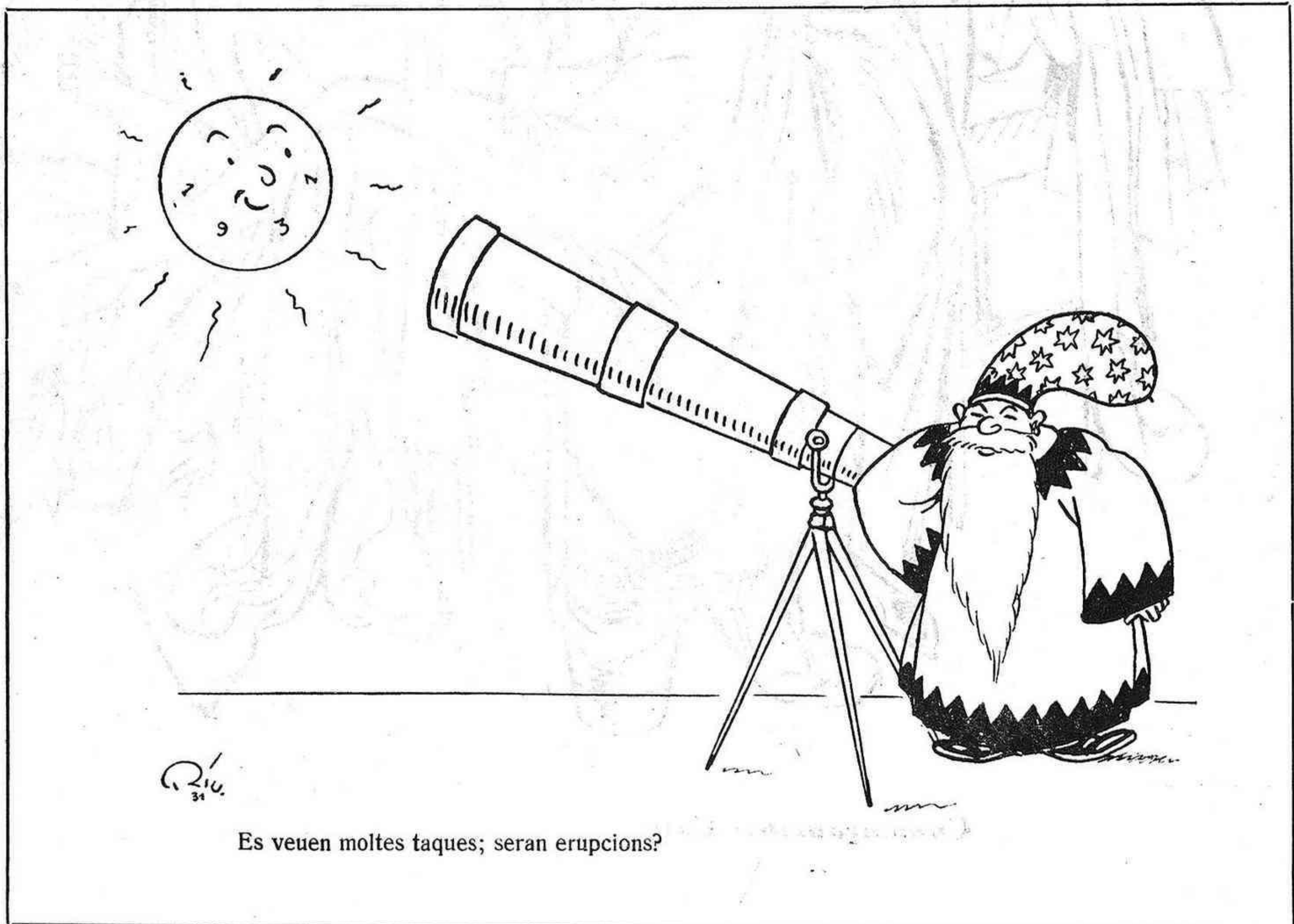
DOMÈNEC GUANSÉ

Martí Matons

Martí Matons és mort, i la seva mort ha estat sentidíssima a la nostra ciutat.

Martí Matons havia estat regidor, i havia militat activament en el catalanisme, sempre en un to francament liberal. Llastimosament, no de tots els catalanistes pot dir-se el mateix.

Martí Matons deixa un gran record entre nosaltres. Descansi en pau.

Es veuen moltes taques; seran erupcions?

Començament d'any

—Amb diners i frescura tots els anys els comencem bé nosaltres.

PERTENECI A LA BIBLIOTECA ATENEU BARCELONÉS

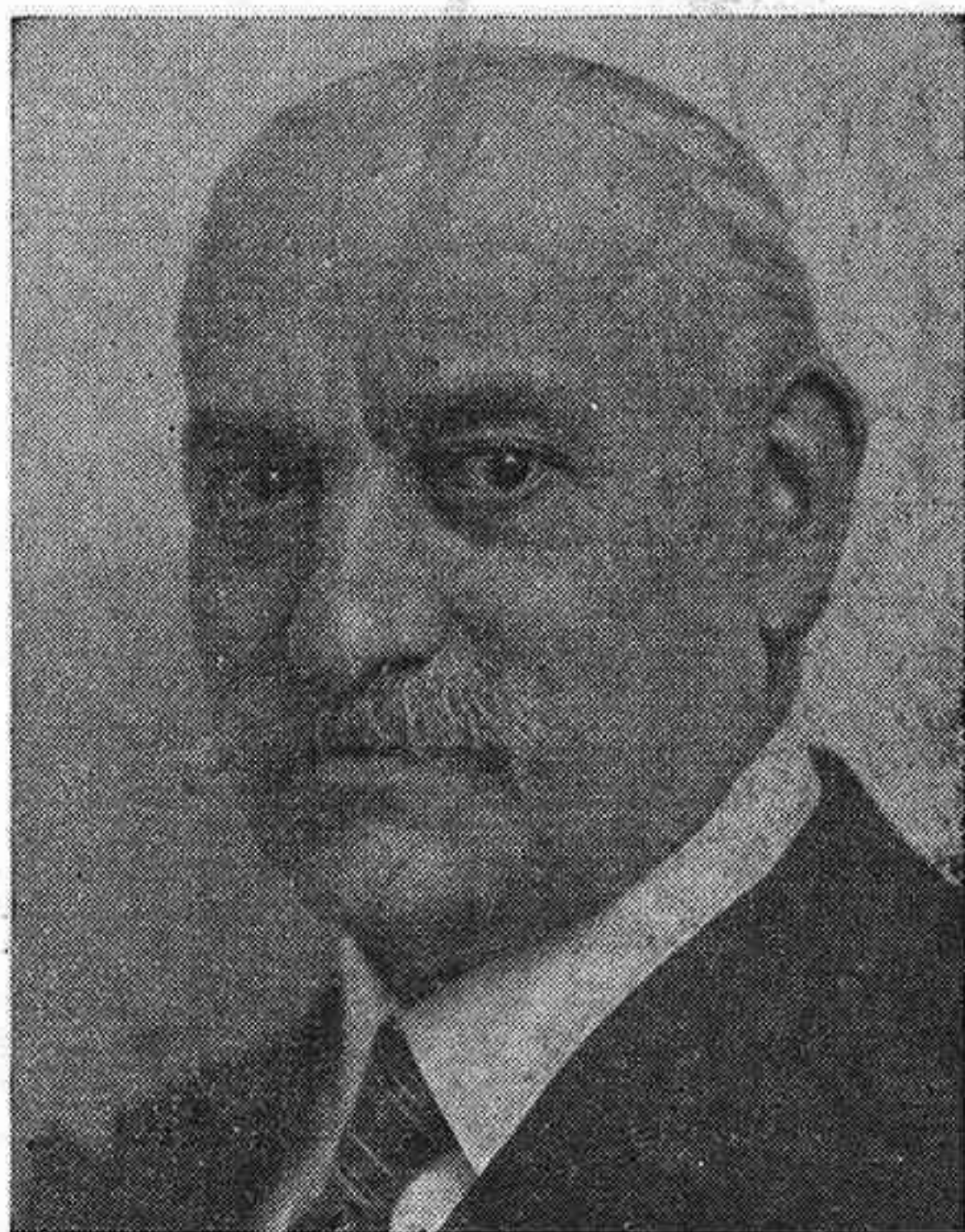
B
C

Pere Corominas

De retorn de l'Havana és entre nosaltres el nostre amic Pere Corominas.

Pere Corominas ha donat deu conferències a l'Havana, dues a Tampa, i una a la Columbia University, de Nova York.

Parlà també davant la colònia catalana — en català, na-

turalment — i amb una gran emoció. Els parlava de coses estimades, de coses llunyanes: Catalunya, Barcelona...

A tot arreu Pere Corominas ha estat rebut com mereix: amb aplaudiments, amb homenatges de sincera i cordial admiració.

Pere Corominas — i això sí que no és pas un tòpic, un lloc comú — ha posat en terres d'Amèrica ben alt el nom de Catalunya.

Ben vingut sigui el nostre admirat amic a casa nostra.

Pronòstics per a 1931

QUÈ PASSARÀ?

Al *Teatro Catalán* hi posaran un lletreret que dirà "Hace falta un primer actor".

En Josep Santpere seguirà estrenant en intel·ligència amb els autors.

En Màntua estrenarà "Los faroles", "La portera de la fàbrica" i "La pasionaria".

En Bonavia es farà treure el *cornet* del nas i parlarà amb veu de baríton, que és la que correspon a un *especimen* com ell.

En Víctor Mora ja no escriurà obres guerrerres amb què el "Líric Català" hi guanyarà força.

En Roure deixarà de *repartir* primers actes i estrenarà (si troba empresari) *El rei de la pasta*, obra d'una literatura i pulcresa semblant a totes les seves.

Maria Vila ja no cridarà tant fent personatges xinesos.

Maria Lluïsa Rodríguez seguirà essent la mimada del públic de Romea i, de passada, la més xamosa.

Maria Morera serà nomenada "Caballera del Orden del Treball".

En Carles Soldevila estrenarà una obra que no tindrà carn ni os, però que serà força literària. La seguirà el públic amb el diccionari etimològic d'En Barcia sota l'aixella.

En Carrión *pegarà* amb guants quan faci crítiques de teatre.

En Lluís Capdevila tornarà a La Garriga a menjar botifarra de fora, i, de passada, embastarà una sarsuela catalana tan llampant com el seu monocle.

Al Talia estrenaran "*Alça la cama i fica't dins*", obra cultural de la que n'és autor un dels empresaris de l'esmentat teatre.

En Pius Daví ja no patirà l'obsessió d'En Borràs ni d'En Martori.

Al Victòria no hi entraran més tractants de carnsalada ni hi menjaran tramussos a les tardes.

A l'Espanyol ja el reconeixeran públicament per "Las hermanitas". En Nolla farà el *fardatzzio* mentre els di lluns el paguin.

Francesc Madrid estrenarà amb En Solsona "*Ep! Nas de barraca...! Que són les tres!!*", comèdia avantguardista en col·laboració musical d'En "Demon".

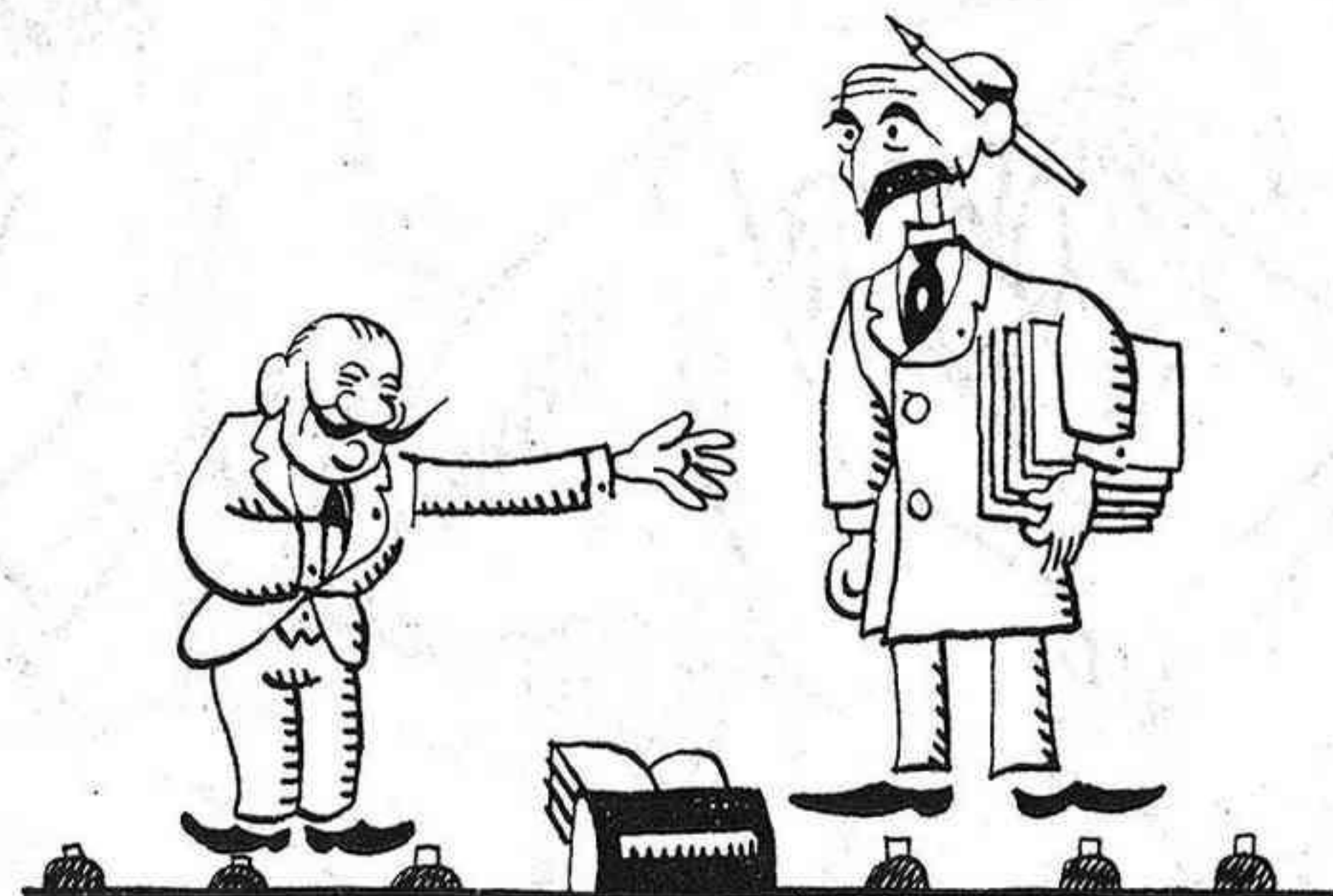
En Trias, l'empresari del Nou, sortirà de l'esmentat teatre amb les mans al cap i al so de "*Tierra extraña*".

El "Líric Català" es farà a l'Apolo. En Llimona dirigirà l'orquestra.

En Montero ja no plorarà ni farà cap més brindis.

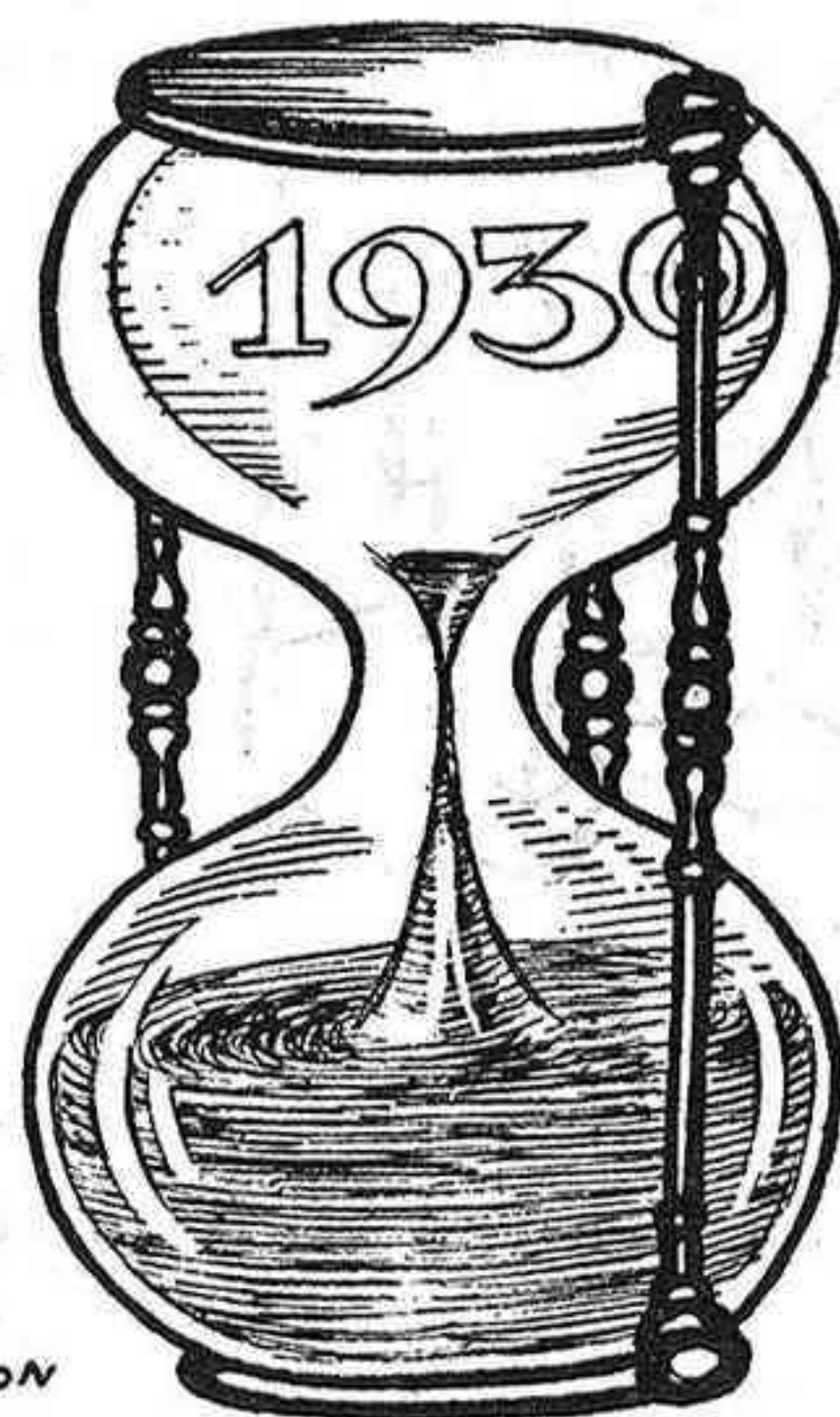
I L'ESQUELLA prendrà una orientació francament sanitària per a netejar de paràsits alguns sectors artístics.

UN DEL GALLINER

Teatre Nacional

Els autors que més han figurat aquest any.

—Gràcies a Déu que ja has acabat de passar!

I del més zoològic, perquè no poden sortir de bèsties: el "gato", el "canario", el "murciélagó"...

NOU

—“La virgen del bar”—títol que ens fa pensar en una obra de Ramon Vinyes—és una obreta en un acte, original de Víctor Mora i Justino Ochoa, amb música del mestre Daniel.

Justino Ochoa, que és un excellent poeta, fa amb aquesta obra les seves primeres armes en el teatre.

BARCELONA

Armand Discèpolo, autor argentí molt notable, ha estrenat una obra —“Giàccomo”—digna d'elogi.

A. S.

Hi ha persones que encara no se saben treure del cap la desillusió de la rifada de Nadal. I comparen els milions que jugàvem, amb les misèries vingudes en forma de premis.

Els acompanyem en el sentiment, i els preguem molta resignació, la suficient per esperar l'any que ve, que és com dir-los:

—Un altre dia, germà!

✱

Tots els socis del Club de Natació Barcelona estan conformes amb la professió de fe que va fer la seva Directiva?

Si és així, caldrà recordar-ho.

✱

La nit de Nadal, segons informacions oficials, varen ésser assistides al dispensari del districte cinquè diverses persones

LICEU

“Manon”, de Massenet, cantada per Jeanne Gugla, Christi Solart, Ponzio Leon, Claude Got, sota la direcció de Georges Razigade.

NOVETATS

“La creació d'Adam” és una comèdia de Carles Soldevila que no ha tingut èxit, que no ha interessat la gent.

Cal confessar que la comèdia és molt poqueta cosa. Carles Soldevila pot fer obres de més empena, encara que vulgui conservar el to de comèdia que tant sembla plaure-li.

ESpanyol

Vodevil a tot drap, vodevil sense interrupció. Innocentada carregada de pebre i mostassa. (Però és que el vodevil no és, durant tot l'any, una innocentada?)

OLYMPIA

Circ eqüestre, un gran programa de circ eqüestre, del qual destaquem Sampedro, Prince Tokio, Bronco Bills, els Ossos comedians, Les Milet, Tony Grice, Les 4 Pemali i la Troupe Benismaïn.

VICTORIA

Per Nadal... No, no: res de refranys: Per Nadal “Los sobrinos del capitán Grant”.

GOYA

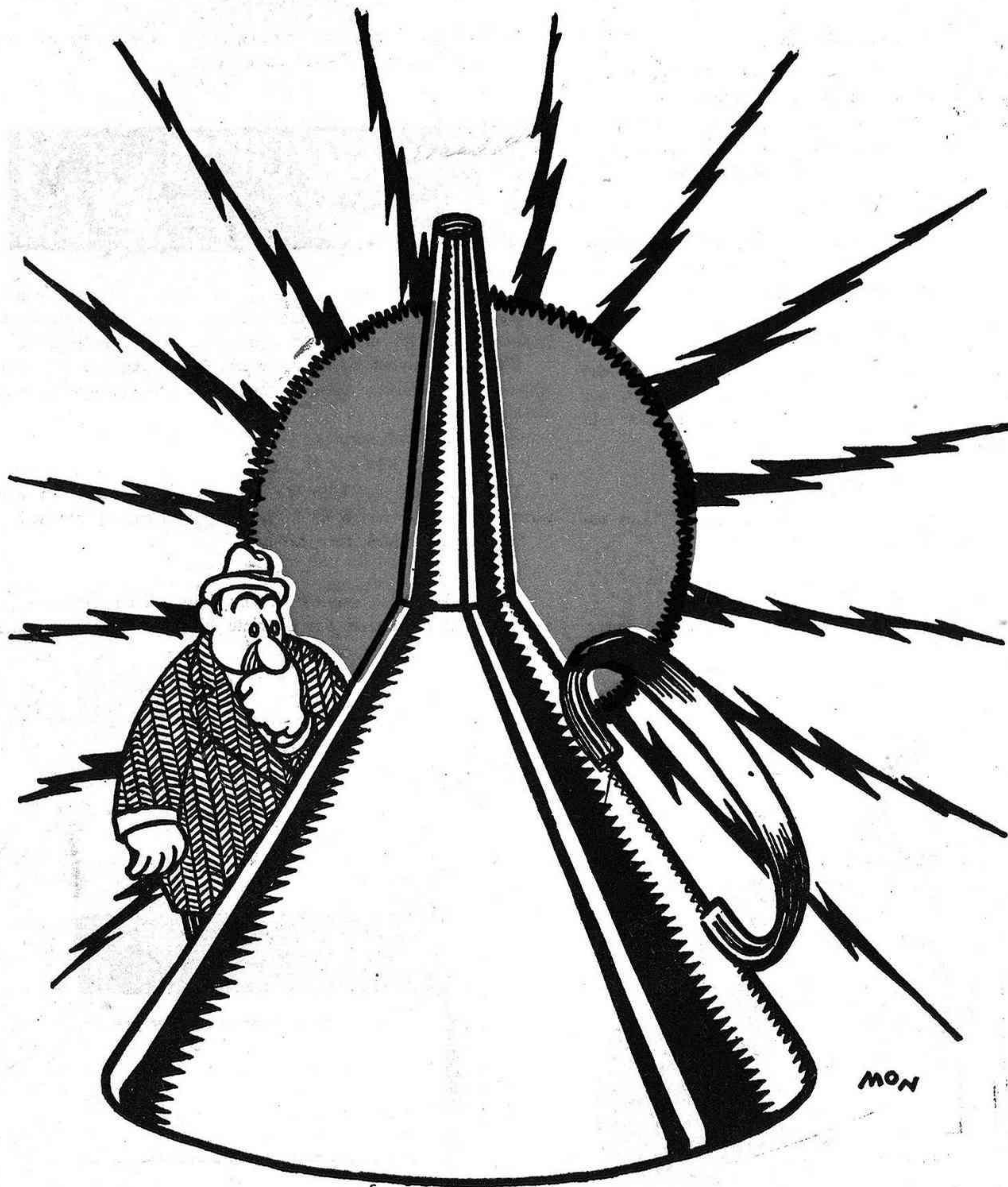
Teatre americà a tot drap, del més americà que corre.

Ben mort sigui

—Per lo que ha fet en vida...

Riu.
31

Filosofia

—Quin gran paper has fet aquest passat any!

MON

per presentar alguns greus símptomes inequívocs de "mona".

Aquest any tenim una nova Pasqua. I no han sortit les Caramelles.

✱

Josep Donday—ja recordeu qui és: el complicat en l'afer del correu d'Andalusia—ha sortit del presidi d'"El Dueso", on complia condemna.

Es el mateix presidi on hi ha el malaurat "Shum". Quan sortirà aquest artista?

✱

Al Casal Català del Prat del Llobregat—un Casal que fa bona feina—, s'ha celebrat un homenatge al nostre amic Santiago Rusiñol, representant els aficionats "L'hereu Escampa".

Ja voldrien molts actors professionals fer-ho com els del conjunt escènic del Casal Català.

La festa fou molt simpàtica.

✱

Al "Pueblo Español"—ens referim al de l'Exposició—, hi han fet un "Pessebre".

Avís a l'Ajuntament: nosaltres, el poble, no ho hem demanat.

No fos cas que ens apretessin una mica més per haver-nos fet "pessebre".

✱

Aquests darrers dies pertot vèiem lletrerets que deien: "Neules. Neules. Neules."

Heu-vos ací un postre exquisit que aquest any se'ns ha indigestat.

✱

Com cada any, s'han presentat denúncies per gent que havien comprat apuntacions de números que han estat premiats i ara no saben on anar a cobrar.

Cada dia se'n lleva un. Però pels voltants de Nadal n'hi ha molts que dormen.

✱

Hem rebut un donatiu de vint-i-cinc pessetes per a repartir entre els pobres, a la memòria de F. C.

Hem lliurat la dita quantitat a Mossèn Josep Pedregosa, perquè sigui ell qui la reparteixi.

✱

A Sabadell han celebrat una llúida funció d'Innocents.

A Barcelona, en canvi, la celebrem tot l'any...

I encara ens en queda!

✱

El ministre corresponent ha dit que aviat inauguraria el museu del Treball.

Voleu encara més museu que l'exposició de les misèries que hi ha per aquests mons de Déu?

✱

Ha mort, a Castelló, el senyor Tiburcio Martín, ex-governador civil de Tarragona, on hi va fer unes eleccions extremadament llúides. L'ex-diputat per Tortosa, Marcellí Domingo, en conserva encara bona memòria.

Déu l'hagi perdonat!

✱

Un subscriptor d'un dels diaris suspesos durant l'actual estat de coses, es lamentava de no poder llegir el seu diari habitual.

—Es empipador—deia—. Hi ha dies que fins haig de llegir "Las Noticias".

✱

1931... Bon any, amic lector... No comença l'any nou massa bé, és cert. Però qui sap. Amb una mica de paciència i de bona voluntat, potser acabarà millor...

Amic lector, bon any!

I no perdis mai l'optimisme.

A Iugoslàvia, també!

Un reial decret hi ha instituit una taxa sobre el celibat. Tots els solters, divorciats i vidus sense fills hauran de pagar-la.

I segurament a Iugoslàvia, com a Catalunya, molts homes no es casen perquè la vida és massa cara!

J. M.—Si seguiu fent-ho curt i d'actualitat, sí, mentre l'espai ho permeti.

A. P.—Els preus de subscripció estan anotats en el nostre setmanari i us preguem vulgueu mirar-los.

J. T.—I nosaltres, què podem fer-hi?

No.—No. I consti que ho diem ben convençuts.

J. C. G.—Primer, que ens agradin. Després, que tinguem lloc per publicar-los. Per últim, com a col·laborador espontani, que equival a dir deixant a part en absolut, el cobrar.

Maria H.—Estan un xic millor, però encara no són publicables.

Titus.—Torneu-vos-en al llit, que això és la lluna.

Pagès.—No feu l'idem, que ja no us està bé.

P. R. C.—Ho haurem de guardar per l'estiu. Us suggerim la idea de fer-ne un dedicat als abrics. Si més no, semblarà fruita del temps.

AQUEST NÚMERO HA PASSAT PER LA CENSURA GOVERNATIVA

Impremta "L'Esquella" - "La Campana", Om, 8, Barcelona

ESPECTACLES

GRAN TEATRE ESPANYOL

Companyia de vodevil JOSEP SANTPERE

Primers actors i directors:

JOSEP SANTPERE i ALEXANDRE NOLLA

Primera actriu: MARIA FORTUNY

Avui, divendres, tarda i nit. L'èxit més sorollós de la temporada que ha entusiasmat el públic barceloní:

DARRERA NIT D'UN SOLTER

Veritable triomf de la Companyia.

TEATRE APOLO

COMPANYIA GAMEZ - BRETANO

Avui, divendres, tarda, a les cinc: Butaques a 3 pessetes. Els èxits de la temporada.

LA GUITA i POR SI LAS MOSCAS!...

Nit, a les deu:

LA GUITA i EL CEÑIDOR DE DIANA

Triomf immens de CELIA GAMEZ i FAUSTI BRETANO.

PAPEL
DE
FUMAR
BAMBU

VIES URINARIE

Impureses de la sang - Debilitat nerviosa

Prou sofrir inutilment de les dites malalties gràcies al meravellós descobriment dels

Medicaments del Dr. SOIVRE

Vies urinaries: *Blenorragia* (purgacions), amb totes les seves manifestacions, *uretritis*, *prostatitis*, *orquitis*, *cistitis*, *gota militar*, etc., de l'home; i *vulvitis*, *vaginitis*, *metritis*, *metritis*, *cistitis*, *anexitis*, *fluijos*, etc.; de la dona, per cròniques i rebels que siguin, es guareixen aviat i radicalment amb els **Catxets del Doctor Soivre**. Els malalts es guareixen ells sols, sense injeccions, lavatges, ni aplicació de sondes ni bugies, etc., tan perillós sempre i que neces-

siten sempre la presència del metge, i ningú no s'assabenta de la seva malaltia. Venda: 5'50 ptes. caixa

Impureses de la sang: *Sífilis* (avariosis), *eccemes*, *herpes*, *úlceres varicoses* (llagues de les cames), *erupcions escrofuloses*, *eritemes*, *acne*, *urticària*, etc., malalties que tenen per causes humors, vicis o infeccions de la sang, per cròniques i rebels que siguin, es guareixen aviat i radicalment amb les **Pindoles depuratives del Dr. Soivre**, que són la medicació depurativa real i perfecta, perquè actuen regenerant la sang, la renoven, augmenten totes les energies de l'organisme i fomenten la salut, resolent, amb poc temps, totes les úlceres, llagues, grans, floronsos, supuració de les mucoses, caiguda del cabell, inflamacions en general, etc., restant la pell neta i regenerada, el cabell brillant i abundant, no deixant a l'organisme rastre del passat. Venda: 5'50 ptes. flascó.

Debilitat nerviosa: *Impotència* (manca de vigor sexual), *polucions nocturnes*, *espermatorrea* (pèrdues seminals), *cansament mental*, *pèrdua de la memòria*, *mal de cap*, *debilitat muscular*, *fatiga corporal*, *tremolors*, *palpitacions*, *trastorns nerviosos de la dona* i totes les manifestacions de la *Neurastènia* o esgotament nerviós, per crònics i rebels que siguin, es guareixen aviat i radicalment amb les **Gragees potenciades del Dr. Soivre**. Més que un medicament són un aliment essencial del cervell, medul·la i tot el sistema nerviós. Recomanades especialment als esgotats, a la juvenesa, per tota mena d'excessos (vells a cap edat), per a recobrar íntegrament totes les seves funcions i servir fins a l'extrema vellesa, sense forçar l'organisme, el vigor sexual propi de l'edat. Venda: Pesse-tes 5'50 el flascó.

Venda a les principals farmàcies d'Espanya, Portugal i de les Amèriques

NOTA.—Tots els pacients de vies urinàries, impureses de la sang o debilitat nerviosa, adreçant-se i remetent 0'50 ptes. en segells per al franqueig a *Oficines Laboratori Sókatarg, carrer del Ter, 16, telèfon 544 S. M. Barcelona*, rebran gratis un llibre explicatiu sobre l'origen, desenvolupament, tractament i guariment de les dites malalties.

MARICEL-PARK

GRAN PARC D'ATRACCIONS
MONTJUIC

MUNTANYES RUSSES

Les més sensacionals d'Europa

BUG L'atracció més trepidant

Witching Waves La sempre agradable atracció

GRAN PISTA D'SKATING

MAGNIFIC RESTAURANT

TOBOGAN - CASCADA - DISCOS - SKOOTER

Mitjans de comunicació:

AUTOS: Carretera de Montjuïc, recentment asfaltada.

PUBLIC: Funicular de Montjuïc (bitllet anada i tornada combinat amb entrada al Parc: 1 pta.)

ENTRADA AL PARC: 0,50 ptes.

Caruso, Fleta, Titto Schipa, Pau Casals, Sagi-Barba, etc.

Totes les celebritats impressionen en discos

La voz de su Amo

Companyia del Gramòfono, S. A. E.

Demaneu-los per tot arreu

LLIBRES PER A REIS

OBRA DE GRAN ÈXIT

Cent ninos i una mica de literatura

PER JAUME PASSARELL

Preu: 10 pessetes - Edició paper de fil: 50 ptes.

DIETARIS * * BLOCS

Tapes amb planxes daurades per relligar l'any 1930 de

L'Esquella de Torraixa

Tapes soles: ptes. 5

» i relligat: » 7

NOTA.—Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, remetent l'import en lliurances del Gir Postal o bé en segells de franqueig al libretter Antoni López, Rambla del Mig, 20, Barcelona, la rebrà a volta de correu, franca de ports. No responem de pèrdues si no es remet, a més, 30 cèntims per a certificat. Als corresponals se'ls atorguen descomptes

CONCURS

TEO-MAX-ZACHARIAS-ERICH

Les paraules dalt indicades han d'ésser col·locades les unes sota les altres de tal forma que les inicials, llegides de dalt a baix, formin la paraula METZ. Per a la solució justa hem fixat els premis següents:

1 premi de 2.000 marcs en diner comptant.	13-22 premis de 10 aparells de T. S. F. (3 làmpares).
2 premis de 1.200 marcs en diner comptant.	23-32 premis de 10 estilogràfiques amb plomes d'or.
3 premis d'1 menjador complet.	33-50 premis de 18 rellotges per a senyores i senyors.
4 premis d'1 dormitori complet.	51-80 premis de 30 aparells fotogràfics i gran nombre de premis consolatoris de primera classe.
5 premis d'1 cuina completa.	
6-8 premis de 3 aparells fotogràfics.	
9-12 premis de 4 bicicletes per a Sres. i Srs.	

Qualsevol que ens trameti la solució justa rebrà un dels premis indicats. Tots els objectes que es repartiran són nous de trinca.

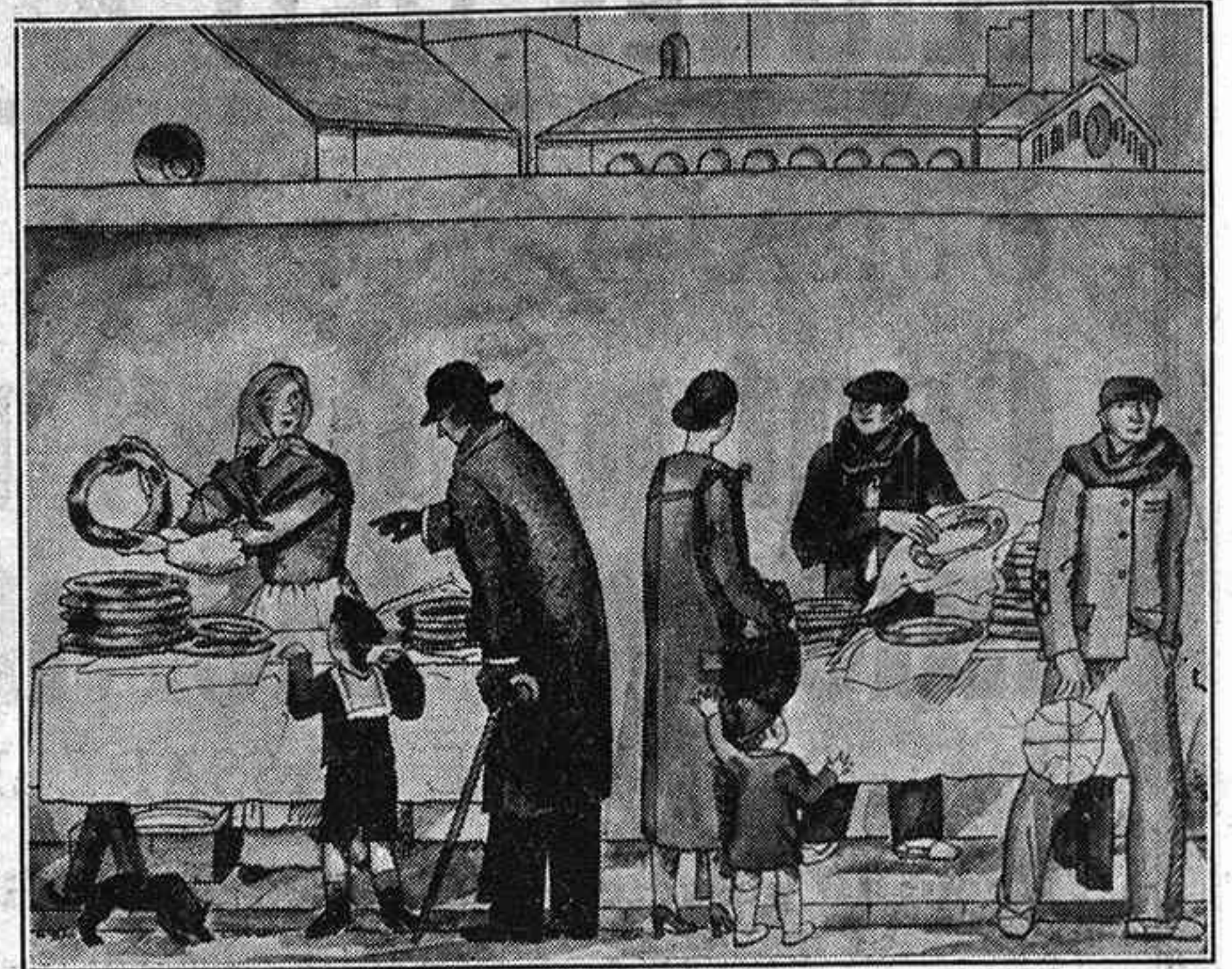
El repartiment dels premis consolatoris serà fet per nosaltres mateixos, mentre que els premis principals seran repartits sota la vigilància d'una Notaria d'aquesta ciutat. Les despeses menudes d'expedició seran a càrrec de qui rebí el premi. La solució ha d'arribar a mans nostres immediatament per mitjà d'una carta franquejada suficientment no comproment-vos vós, per això, per res. Escriviu-nos avui mateix a aquesta adreça:

Graeb & Dehnick, Eiseuroth (Dillkreis) - Deutschland (Alemanya)

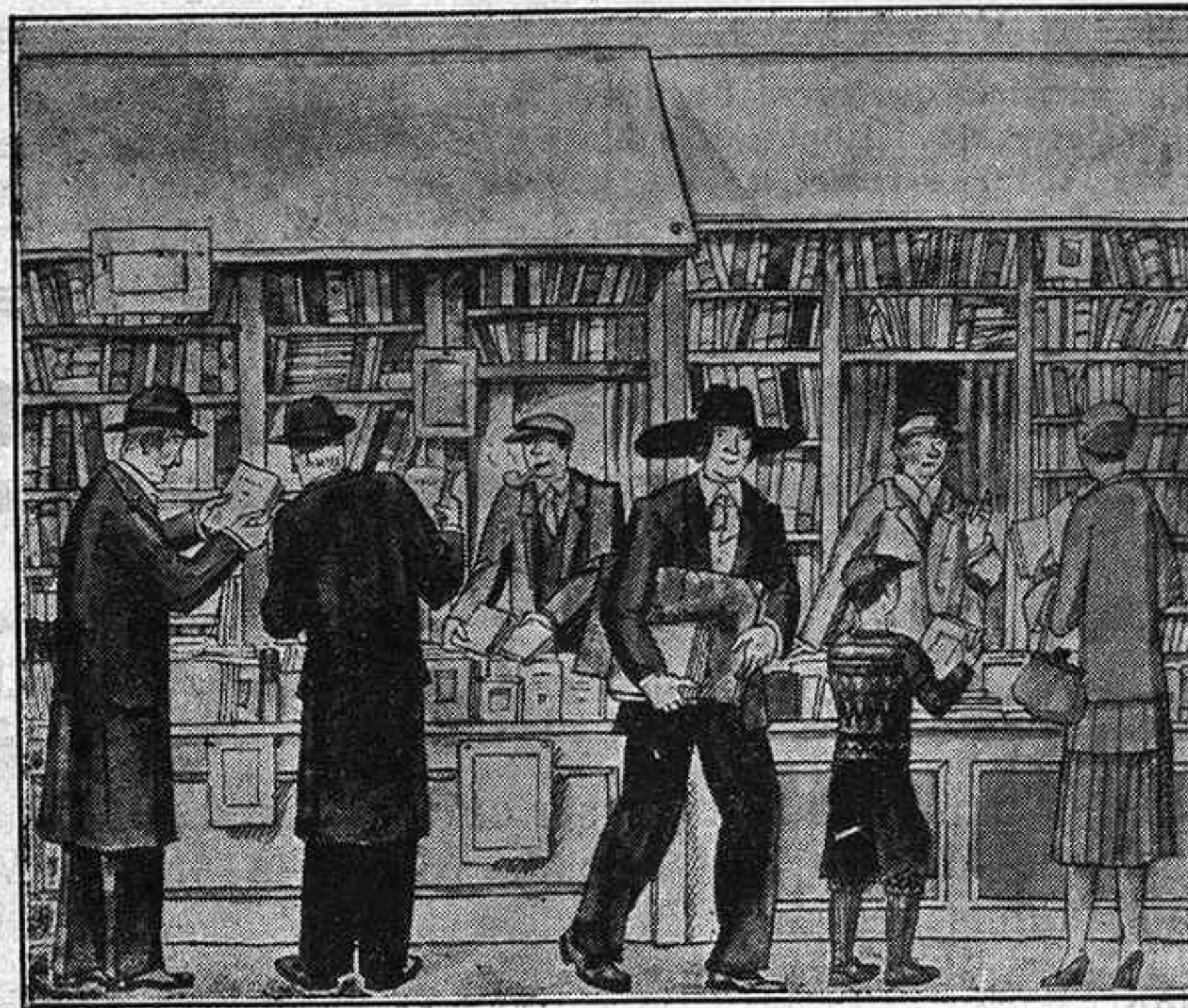
COSTUMS BARCELONINS, per Joan D'Ivori

Pels Reis, joguines

Tortells de Sant Pau

Llibres vells

Pessebres

Galls de Nadal